

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса на тел. граме: „СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Стан Редакције и Админ. Комисије ул. Бр. 22.

Оглави се у Админ. Београд.

Печатња на левој страни. Уредница се налази у средини.

Писма, рукописи, списци и друге ствари не враћају се, осим ако се не наведе друго.

Аустрија и Румунија

Аустрија не верује Румунији

РИМ, 30. маја. — Из Берна јављају да политиком, коју води данас Румунија нису задовољни у Бечу, који су очекивали да ће Румунија после прекида преговора са Русијом прећи уз Двојни Савез који јој је нудио знатне компензације. Једна угледна војна личност која је нарочитим послем допутовала у Берн, изјавила је пред неколико швајцарских новинара, да се према румунској граници подижу утврђења и да се нагомилава војска пошто Аустрија после уласка Италије у акцију ником ништа не верује. Железничка пруга Оршава—Верчерова минирана је. Свима овим радовима руководе немачки инжењерски официри.

привне се ученици који су свршили VIII разред у овом течају најмање са добрим успехом, и који имају из владања оцену најмање добар; а тако и ученици који су равније редовно свршили VIII разред а нису полагали испит зрелости.

Ученици који су свршеном течају има да полаже разредни испит пустиће се одмах на виши течај испит пошто положи разредни испит.

Ученици који су због неуспеха школске 1913—14. године одбијени на годињу дана имају права полагати овај испит по овим одредбама. Ученици који су те године одбијени на три месеца морају полагати испит по програму по којем су из дотичног предмета раније полагали. И једни и други полагаће овај испит најдаље на месец дана по почетку школског рада. Ко од ових ученика не би могао у овоме времену полагати виши течај испит, допустиће му се да га полаже са ученицима са течаја.

Ученици који су као приватни свршили VIII разред средње школе, полагаће и виши течај испит као приватни заједно са редовним а по овим одредбама.

За све остало што се на овај испит односи, а што овим одредбама није другачије наређено, вриде одредбе Правилника о вишем течајном испиту од 14. јуна 1913 год ПБр. 9100.

дому вде друга железничка пруга за Триент, који је од талијанске границе удаљен непуних 40 километара.

Обе ове домене, долина реке Адице, и реке Бренте, као веома важне стратегијске базе начичкане су најмодернијим утврђењима и фортацијама, које удружене са природним утврђењима и на једној и на другој страни обећавају крваве борбе које ће се око њих водити. Гранична линија од Адице па до пролаза Кранцберг веома је строга и средња јој је висина 1800 метара.

Источно од Кранцберга до Тервила, — пролаза веома zgodног, за прелаз, протежу се Коринтски Алпи — овде се сада воде веће борбе, у којима су Италијани имали успеха — са средњом висином од 3000 метара.

Протежући се дакле од Тервила овај планински ланац постоје све ближеји, док се сасвим не изгуби у благим приморским нагибима. Овај гранични ланац сачињава друга фронт — приморски и дугачак је 35 километара и нема готово никаквих вештачких утврђења.

Престолонаследник и Пашић

Важан састанак у Крагујевцу

КРАГУЈЕВАЦ, 30 маја. Јуче је српски премијер г. Пашић по нарочитом позиву Њ. В. Престолонаследника допутовао у Крагујевцу.

Енглеска и Немачка

Економски рат, као последица данашњег рата

Чувени економиста Чиново Мони пише Sunday Chronicle о могућности економског рата између Немачке и Енглеске после европског рата.

Мишљење Чиново Монија је врло интересантно, јер је он из раније познат као један од најватренијег поборника слободне трговине.

Саданашња војна, која пустиће се и сеје ујакне на све стране, као и свуда, унела је и у портијске животе промене, и то знатне промене. Данас више нико не мисли оно, што је мислио пре рата. Као већкада што је наполеон мењао династије и по својој вољи их дизао и обарао, исто тако данас и рат мења мишљења и идеје, како појединачно тако и читавих група, читавих народа и раса.

Данас сви нећемо и у стању смо да предвидимо, да ће овај ратна кампања која коси све што јој под нож, пушку и топ дје, бити привршена, крају. Кад? То се још не може тачно да утврди, али гласно да неће још дуго да траје два-три месеца раније или касније, што мисле људи, упућени у тајне данашњег рата.

И као што је рат узео знатне промене у идејама и програмима читавих народа, исто тако ће и његов крај, његов завршетак, — закључак, мира — умети у описак трговачка и привредна питања радикалне измене. Нарочито ово важи за Немачку, која ће у овом рату изгубити све своје колонијскојале су биле, њезина, плућа. Услед овога, између Немачке и Енглеске повешће се нова војна — економски рат. Немачки владујући кругови разумели су шта значи за њих губитак колонија и владујући са свим силама, да губитке у територијској накладе на економском пољу сва њихова пажња, сва њихова делатност биће послерата упућена на то да се свакој так немачке искористи што ра-

ционалности. Немачка до сада није поклањала велику важност својим богатим мајдама метала. После рата сваки приват биће уложен у њега. Производњом гвожђа немачки државници мисле да туку конкуренте. Сем тга велика пажња ће се обратити и на стоочарство које има сјајних услова у Немачкој.

Али све ово утицаће и на Енглеску, као најопаснијег конкурента Немачке, и ова ће са својим садашњим савезницима склопити царинске савезе, који ће немачку трговину, индустрију и привреду потиснути и недати јој снагу једног моћног конкурента.

Царева пажња

Одличовање приликом Јелено

ПЕТРОГРАД, 30 маја. Њ. И. В. руски цар одликовао је принцезу Јелену Петровну Св. Ђурђевски орденом IV степена за пожртвовање које је учинила за рањенике по болницама.

Жасти из ропства

Поздравити наших интернираних

ПРАХОВО, 30. маја. Јуче су стигли у Прахову 360 наших интернираних грађана. Они ће предходно издржати десетодневни карантин па ће се тек онда пустиати својим кућама.

— За наше интерниране —

На прузи Параћин—Зачејар—Прахово, министар грађевина наредио је Железничкој Дирекцији да се дода возу по један вагон друге класе ради лакше и комотније војње.

Краљ Константин

— Слабе наде —

Лондон, 29. маја

Специјални дописник рајтерове агенције јавља из Атине, да је веома мало наде, да ће краљ оздравити. Иако је криза већ протшла, то лекари веома мало верују да ће краљ моћи да оздрави. Лекари који лече краља позивали су Гунариса, председника владе и изјавили му да је свака ваза на оздрављење искључена. Чувени оператор професор Ајенберг, који је по позиву двора дошао из Берлина изјавио је да је сада сва нада у Бога. Као људи — лекари — су употребили све што је до њих и до науке стојало.

У целој земљи влада крајња забринутост. Позоришта, кинематографи као и остале забаве одложене су за све време краљеве болести.

Из вајновије Србије

— Варош Подградца —

Одлично уређене „Битол Новине“ доносе врло леп опис вароши Подградца. Да би упознала наше читаоце у старим границама са овом нашом најновијом тековином, ми овај опис доносимо. Он гласи: Подградца лежи на најјужнијем крају лепог Охридског језера у врло антоном пред-

лу То је мала варош на самом језеру са неколико модерних, двоспратних кућа и са пуно старинских турских зграда изнад којих се уздижу висока минарета са мухамеданских богомова.

У Подградцу има до пет стотина домова, више мухамеданских, а мање хришћанских. Живља је разноврстан; највише има Турака и Арнауца, затим Срба, Грка и Цигана. Становништво говори разним језицима: арнаутским, турским, грчким, румунским и српским језиком македонског наречја. Интересантно је да желе, које до сад за време старог режима никуд нису излазиле из својих домова, не знају ни један други језик сем арнаутски. Највећи део мушког становништва, с којим сам долазио у додир зна и говори лепо српски.

Становници Подградца бабе се разним занимањима: трговином, занатима, земљорадњом, стоочарством и печалбарством. Цигани подградски, којих има врло много, аргатују другима за плату. Печалбари иду у печалбу у Америку, Србију старих крајева и Румунију. Велики део сељака је слободан и они имају своја имања, која обрађују. Али у околини Подградца има и великих тифлука појединих богатих Турака и Арнауца, у Подградцу се рачуна за богатијег човека Устребег, који има врло много чифлука, а у вароши на самој обали језера дивну модерну кућу.

Поред неколико цамија Подградца има и једну хришћанску цркву. Школа нема никаквих сас од балканског рата 1912. До рата постојале су само хришћанске школе.

У Подградцу има много дућана са свакорвном робом, а на улици се продаје дуван на оку. На радњама слабо има натписа. Пала ми је у очи једна обућарска радња са своје фирме. Правилним српским словима над том радњом стоји написано: „Обућарска радња Димитрије В. Томић.“ Натпис није скорашњи, види се да је био и превучен белом бојом, али је ипак врло лепо очувао и лако се да прочита.

Улице у Подградцу врло живе и пуне света. Желски свет је радозан и из својих отворених дворшта весело посматра пролазнике.

У вароши сам се нашао и се неколико сељака из околних села: Грабовице, Велигерне и Прегуше. Они говоре чистим српским језиком и уверавају ме да су то чиста српска села од старина, да у њима нема турског ни другог елемента и да га вије ни било.

Становништво Подградца и околне врло је вредно и штедљиво. Благодарени томе, згодном положају места, пријатној клими, плодности земљишта и сигурности која је сада ујемчена уверен сам, да ће ова интересантна и чиста варош у најкраћем времену наскоко ракувати напред, ојачати своју трговину и привући велики број посетилаца, нарочито леги. Обала Подградца је врло згодна са дивним ситним језерским песком и јединственим местима за виле, те ће Подградца у скорој будућности постати врло лепо модерно језерско купалиште.

Б.

ИЗ ВОЈСКЕ

— Преводотво капетана —

Последњим указом Њ. В. Престолонаследника Александра произведени су у чин резервног пешадијског капетана I класе: Саво М. Иковић, Станко Петровић, Станко Николић Алекса Томић, Љубомир Петровић и Милан Станојевић, пешадијски капетан II класе.

У артиљерији: у чин резервног капетана I класе, Др Драгиша Ђурић; резервни капетан II класе.

Сарајевски атентат

из пера Мансимилијана Хардена

Историја ратне славе, која је изгледала, да је међу њима била сачувана, пробудивши се понова у правозорју испунила је сваког Србина гордом свешћу и оспособила га за национални рад, за своју отаџбину тако да је такав осећај сваког Србина понаособ, створио српском народу нову вредност.

Дакле први пут, после пет векова 1914. година, тај Бидовдан требао је бити прослављен не као мученички Велики Петак, већ као Васкрс Српске вере. И баш тај дан, изабрао је, надвојвода Фрња, да као генерал-инспектор војске, у Сарајеву испицира трупе. Он, као надвојвода и престолонаследник има прави на то. Али, он је бар знао, какво силно огорчење влада међу Србима који живе у аустроугарској монархији, знао је сасвим тачно, јер је неколико пута био опоменут чак и од Срба да се не игра са стрљешем српскога народа.

И бечки листови су почили да причају на дугачко и на широко о „срдчаном додеку и о овацајама“ које су прврене надвојводи и његовој упурузи.

Из Сарајева јављају: „Поста надвојводе изаснала је неописану радост у целој земљи без обзира на народности. Само један лист, најрадикалнији донео је, уместо поздравног чланка, у оквиру српске националне тробокс чланак о усамењама на косовску битку у вези са надом за ослобођење. Демонстрацију овог српског листа, осудио је већи део српског народа.“ Зато што је 25. члан Берлинског уговора дозволио Аустро-Угарској да може себи присајединити Српске земље Босну и Херцеговину, тај члан Берлинског Уговора био је Србима увек три у очима.

Њихова национална пропаганда, коју је водио мудар и одважни дипломата Спајаковић почевша од Београда до Далмације, Темишвара и до Скопља тамо је свуда ухватила најачег корена националне пропаганде а поглавито у окупираним земљама Аустро-у-

гарске Монархије. Босанци и Херцеговци остали су увек верна српска браћа. „Мусулмани су тамо срби старосрпских земаља председника, који због њихових имања, права, на наслеђе, предаје у Ислам; Хрвати су српски Католици који су по обећањима и примамљивањима из Рима и Беча следовали и за наре иступали из православне вере, служећа као монета за потку сузивање оцама који добро плаћају.

Калеј, пре него што је постао поглавар ових окупираних земаља рекао је: „Благодарећи тројној разноврсној религији, у Босни и Херцеговини учвршћује се језгро једног народа, а тај народ су Срби.“ Оваква тврђења могла су се чути врло често из уста европских образованих Срба.

Напакована „велеиздајничка“ парница у 3 гребну, коју је замесио познати пропагандиста Насић са фалсификованим документима и која је имала за циљ да жигоше Србе као издајнике своје отаџбине, донела је Србима из те судске двојаве, сјајну победу.

Е. енталов план о санџачкој железници (Сарајево—Митровица) упулао је, а Еренталова одлука о анексији разјарила је њихов национални осећај. „То је, једна је у Лондону министар Миловановић, то је гроб наших нада!“, — „Баших и Лузија“; одговорно је државни секретар сир Шарл Харден. Србија, којој руске речи нису ковале мачеве, морала је да ћути; и почела је да стравује, да Ерентал (и Франц Фердинанд, који је 1907 године у Дубровнику са пригорским престолонаследником Двиглом много што шта конфисао) хоће да је пригеси у узане границе по жаревачког мира од 1718 године, која је пружао цару Карлу VI, оцу Марије Терезије, темашварски Банат, мала Волахај и северни део Србије са Београдом. Та се опасност пригешила у рату са Турском, а изчезла у савезу са Румунијом, Грчком и Црном Гором, под протекторатом руским.

Елиграм

Румунија тражи нешто Ал! и она не зна шта Зето само тражи, тражи Да што више прогута.

Наша школа

Правилна о течају за опрему за виши течај испит

Ученици који су као редовни или приватни свршили VII разред гимназије или реалке као и они који имају да полаже какав разредни испит из овога разреда превде се без испита у VIII разред, и овај свршавају у једном течају по овоме наставном плану:

- 1) Српски језик са 6 часова недељно;
- 2) Немачки или француски језик са 5 часова недељно;
- 3) Историја општа са 3 часа недељно;
- 4) Историја народа са географијом Србије и Балканских земаља са 2 часа недељно;
- 5) Физика са 2 часа недељно;
- 6) Математика са 5 часова недељно;
- 7) Нацртна Геометрија (само у реалци) са 3 часа недељно.

Програм из ових предмета по часовима прописале Министарство Просвете. По свршетку течаја разредно веће VIII разреда оцениће успех ученика из сваког горњег предмета.

Ученик који из свију горњих предмета добије најмање добру оцену, сматраће се да је свршио VIII разред.

Ученик, који би са овога течаја изнео из једног или два предмета слабу оцену, полагаће разредни испит из тих предмета најдаље после десет дана, како би могао полагати и виши течај испит са осталим ученицима.

Ученику, који би са овога течаја изнео слабу оцену из више од два предмета, или који би на разредном испиту (по свршеном течају) добио слабу оцену, куда би могао да прође једна огромна маса војника снабдевана гломазном коном, куд би могао да прође једна огромна маса војника снабдевана гломазном коном, и тешком артиљеријом. Најзгоднија је пролаз долином преко Адице, источно од језера Гореро. Том долином вода железнички пут од Верне, за Триент, Босен и Тирол. Долина реке Бренте за Па-

Град

Ученици који су због неуспеха школске 1913—14. године одбијени на годињу дана имају права полагати овај испит по овим одредбама.

Ученици који су као приватни свршили VIII разред средње школе, полагаће и виши течај испит као приватни заједно са редовним а по овим одредбама.

Ученици који су као приватни свршили VIII разред средње школе, полагаће и виши течај испит као приватни заједно са редовним а по овим одредбама.

Работ

У комбинацији пугничког воза, налазе се једна кола прве и друге класе. У та се кола нико не пушта због заразе. Али ипак се деси да и у та кола залута до који пријатељица команданта воза.

Али знате, ти пријатељи команданта су „неприкосновени“, на њих неће ваћ.

Италија и Аустрија

— Дугачки фронт. —

Фронт на коме се данас увелико воде крваве борбе између Аустрије и Италије простире се 385 километара. Овај овако дугачак фронт састављају два дела: планински фронт који је дугачак 350 километара и фронт у приморским областима чаја је дужина 35 километара. Планински фронт почиње са северо-запада почињући од швајцарске границе, затим иде гребенима Алпи који чине границу између Италије и Тирола.

Средња висина овог фронта је 3000 метара. Овај фронт има неколико клавана који воде из Италије у Аустрију и обратно. Међутим, сва су они необично тесни, на више места су дисперсирани планинама, рекама, и услед овог су веома незгодни као путеви, куда би могао да прође једна огромна маса војника снабдевана гломазном коном, и тешком артиљеријом. Најзгоднија је пролаз долином преко Адице, источно од језера Гореро. Том долином вода железнички пут од Верне, за Триент, Босен и Тирол. Долина реке Бренте за Па-

дому вде друга железничка пруга за Триент, који је од талијанске границе удаљен непуних 40 километара.

За добровољце

За наше храбре добровољце који са пушком у руци стоје на мртвој стражи у одбрани Српства и за Инвалиде Савеза Добровољаца приложили су преко нашег уредништва:

Пренето из прошлог броја	483,50 дин.
Н. Н.	5.—
Михаило Стојадновић, казанџија	5.—
Паја Васиљевић	3.—
Милан Стојковић	1.—
Даница Вацер за сломено свога пок. мужа ин. из Бенове	20.—
Свега	467,50 дин.

У СТВАРИМА:

Марко Вулетић и Гавриловић 18 пари чарапа, Риста Бурица и Комп, 3 ком. сапуна, Марић и Риваић 26 метара зерира, Спасенија Пашић, 6 пешкира.

Србија и Арбанија

— Кретање Арнаута —

Специјални дописник Битољских Новина јавља из Охрида ово:

Сви су изгледа да су за сада арнаутске масе сузбијене и да је њихов отпор сломљен, мада је њихов главни командант Хаџи Памил успео повући се дубље у Албанију и таме избећи заслужену казну.

Сузбијајући арнаутске чете и савлађивајући њихов отпор српска војска зауставила се на првим стратешким тачкама, које сматра као згодне како за одржање мира на нашој граници, тако и за одбрану од евентуалних нових напада оних Арнаута који су стално орубе у рукама младотурских и аустријских агената, који их подржавају и њима управљају.

Г. Гунарис

— Једно важно саопштење —

СОЛУН, 30. маја

Сараднику пештанског листа „Пешти Хирлаа“ који се од пре неколико дана бави у Атини изјавио је Гунарис о држању Грчке ово: — Ја не видим никакве разлоге, који би нам диктовали, да досадашње држање напустимо и да појемо трагом Италије. Ја као и моје колеге у кабинету држимо да је ситуација таква, да је за Грчку и грчки народ најбоље да остану све догле неутрални док не буду угрожени интереси грчког народа. Све вести о томе да се воде какви преговори између Италије и Грчке не основане су.

Глад у Немачкој

— Закључена храна. —

РИМ, 30. маја.

Италијанска Телеграфска Агенција има извештај из Берлина, да је немачка војна управа закупила сву храну још у замену стању. Услед овога у народу је за владало очајно стање, пошто је војска закупила и сам кромпир. Министарство народне привреде је закупило велике количине хране а нарочито кромпира у Румунији, али сви су из

гледати да Румунија неће моћи да излиферује ово, пошто се берба очекује тек септембра месеца, а докле ће се ситуација у Румунији знатно изменити.

Румунија

— Фердинанд и Лаховари —

Букурешт, 30. маја

Кнез Јон Лаховари, шеф конзервативне странке био је примљен код краља, где се задржао пуна два сата. У круговима конзервативаца, ова се посета тумачи као краљева жеља да сазна да ли би конзервативци пристали на коалициони кабинет.

После аудијенције Лаховари је саввао конференцију првака који се налазе у Букурешту.

Бомбе у Софији

— Финале једног кривог делаја. —

Софија, 30. маја

Бивши шеф софијске тајне полиције, који је због познатог атентата у „Касиви“ смењен са свога положаја, ухапшен је јуче пошто је утврђено да је стајало у споразуму са атентаторима и помогао им да по извршењу атентата побегну из Софије. Приликом претреса његовог стана нађене су многе компромутијуће

картије као и 20 000 лева у злату.

Ово хапшење изазвало је у софијским круговима сензацију.

Г. Радев

— Шкоља Бугарског посланика у Букурешту —

Софија 30. маја.

Влада је телеграфски позвала г. Симеуна Радева посланика у Букурешту, да одмах дође у Софију. Овај долазак стоји у везу са румунско-бугарским преговорима, које у Букурешту води г. Радев. Радев у Софији има да прими нове инструкције, за даље вођење преговора. Држи се да ће Радев успети у својој мисији и да ће доћи до споразума између Бугарски и Румуније.

Буг. Телегр. Агенц;

У отаџбину

— Одлазак Италијана из Румуније —

Букурешт, 30. маја

После посете талијанског посланика код министра грађевина уведено је неколико возова дневно која преносе талијанске поданике, који у великом броју живе у Румунији. Они путују преко Бугарске, Србије и Грчке у своју отаџбину да стану у борбене редове.

Многа хумана друштва, као и појединачи раздија Талијанима богате поклоне, како у стварима тако и у новцу.

Ваздушна флота

— Стање талијанске ваздушне флоте —

Ваздушна флота талијанске војске добро је опремљена и дели се као и флоте других држава на дирижабле и аероплане.

Ескадра дирижабла броји једанаест ваздушних бродова. Запремина им није подједнака и варира између 4 и 12.000 кубних метара. Брзина им је 52—60 километара на сат.

Сви ови апарати раде се у Италији и система су „Крок“ који се према месним приликама показује као најбољи и најпрактичнији.

Авијатичарске станице су у Риму, Турину, Пизи, Тачини и Порденону.

Аероплани су разног система, и деле се на неколико ескадрила које нису једнаке по броју апарата, система су разног, има их система Блерио, Бреге, Бристол, Савори, Форман; моноплани су система Аврио,

Н. тови, Блерио, Блерио—Капори, Њупорит и Етрих. Ваздушна флота има и неколико хидроплана система Гвидони—Форман. У последње време чвњени су покушаји са једним проналаском талијанским. Резултати су незнатни.

На челу флоте стоји командант, чији је ранг равн рангу дивизијског генерала. Њему је придодат штаб састављен из виших и виших официра, који су свршили авијатичарски курс.

Пре но што је Италија ступила у рат ваздушна је флота била састављена из 25 ескадрила, 12 су биле распоређене по дивизијама, 4 су биле у пристаништима, 3 при инспекцији артиљерије, 2 при резервним трупама и 4 код колонијалне војске!

Грчки је народ за рат

— Политика данашње владе осуђена —

— Спец. извештај —

СОЛУН, 30. маја.

Предизборна борба се води у највећем јеку јавно је краљ тако рећи на умору. Гунарис, шеф владе говорио је у свом изборном месту у Пиреју пред огромном масом својих бирача који су га најоштрије осудили и изјавили му неповерење. За време говора Гунарис је стално прекидан узвицима:

Доле излазице. Живео Венизелос! Жавела Француска! Жавела наша савезница Србија! Полиција, коју је власт позвала била је немоћна да растера бираче, који су изабрали ново председништво збора и послали Венизелосу срдачну депешу, извештавајући га да га кандидују за свог посланика.

Санџаго.

Бекстон и Савацијан

— Оде и последња нада —

БУКУРЕШТ, 30. маја

Председник Балканског Комитета у Лондону г. Бекстон, који се бавио неколико дана у Паризу послом Комитета био је интервјуисан од Леона Савацијана уредника париског листа „L Orient“.

Г. Бекстон, који је познат као велики пријатељ Бугара, у који је до сада увек истицао пуне своје симпатије према Бугарима изјавио је овом новинару ово: Бугарска ће учинити највећу погрешку ако не ступи у акцију против Турске.

Ова је изјава у толико значајнија, што ју је донео „L Orient“ који једина од француских листова држи страну Бугарској и не осуђује је због њезиног резервисаног држања.

Крвава комитска расправа

— Како комите лемају —

Ономад се одиграла крвава сцена у кафани „Једрене“. Кад је реч о крвавим сценама, зна се, ту су комите по среди.

Обично у забаченим кафанама на периферији Београда, најрадије се задржавају „комите“ које у стварним локалитетима, прво се добро напију и наједно о онда почну да причају о њиховим јуначким подвизима, наравно измишљајући приче из старих и атовања. Свака част оним комитама који се и сад налазе у рову.

Овде је реч само о оним „комитама“ који комитадишу по Београду.

Елем, договоре се њих двојица тројица и дођу у

кафану да пију, затим, као што горе наведосмо, почну да причају о подвизима, гости у кафани сви буре и морају да слушају овог пијаног који до неба лаже.

Тешко ономе ко се успротиви његовом тврђењу.

Тако се и ономад напио Добросав Јелићки комита; пошто је повукао приличну дозу алкохола, Добросав се распричао о својим јунаштвама, узнемиравајући при том све госте.

Уопште је обилатно да се овакве пијанице с пуном пушком у руци играју показујући присутнима не мењани, како је он, бајаги, лажем те Боже! пуцао на швабе.

После подужег лагања,

Добросав се споречка са једним гостом и ту се изроди свађа.

Нарави, Добросав је био у „праву“, јер је комита имао пушку уза се и „има право“ тројицу да убије!

Настаде „дипломатска“ борба, из Добросављевих уста бљувале су најпоганије и најувредљивије речи док нападнути се, ни крив ни дужан бранио. У том највећем писару г. Савић и својим ауторитетом, пресеце ову борбу.

Тек што је г. Савић хтео да га упуту у команду, на ње војна коматска патрола која позове Добросав да пође у команду.

Добросав се дуго опирао и не хтеде следовати позиву. Сад се по њихову обичају изроди и овде свађа и један од ових из патроле, узмакне се 3 корака од Добросав и са пуном пушком напереном на њ, позове га још једном да пође у команду.

Тек што је Добросав изговорио да неће: „па пуцај божију ти мајку“... овај опали два пут једно за другим из пушке и рани Добросав у главу и лево раме. Добросав се сруши на земљу а његови другови, ти који су били у патролу, па и онај што је пуцао подигну га и на раменима га однесу у болницу.

Ето тако комите расправљају међу собом.

Дневне вести

Дипломатске вести

Г. г. Бош, француски посланик и Страндман, отпавник послова руског посланства посетили су јуче пре подне г. Јоцу Јовановића.

Војни указ

Потписан је указ о производству резервних официра до пуковског чина закључко. Произведени су и њаци наредници.

На другом месту доносио извод тога указа.

Личне вести

Г. Чехотин, руски конзул, допутовао је јуче из Одесе у Ниш.

Поздрав из Париза

Управа Државне Статистике добила је овај поздрав из Париза: „Статистичко Друштво у Паризу, шаље срдачан поздрав Друштвима и Управама Статистика пријатељских земаља „савезника Француске, чије се удружене војске бо-

ре за одбрану културе, слободу и независности народа.“

Разрешени служба резервних официра

Резервни пешад. п. поручник г. Грујица Поповић и Светозар Дамјановић авијатичарски резер. п. поручник, разрешени су од службе резервних официра.

Из Гл. Дрм. Благотино

Главна Државна Благотина послала је Главној Интендантури 9 милијона динара за исплату разних рачуна и набавки.

Амбуланте за сиротињу

Из Ниша идући Лесковцу у су су подигли шест бакара и сместили су амбуланте за бесплатно лечење наших грађана.

Хвала браћи Русима.

Плави камен

Јуче је стигло у Ниш пет вагова плавог камена.

КРОЗ НИШ

— Зараза — Чистота — Кафане — Пешчаници — Карсе. — Поворнице — Концерти. — Полиција. —

— Од нашег сталног дописника. —

НИШ, 28. маја.

У Нишу је пегави тифус страховито беснео. Али благодарећи енергичним мерама предузетим од стране државног одбора за сузбијање заразе и увиђањности самога грађанства, може се рећи да пегавица више нема.

Што се тиче чистоће, не може се похвално ништа рећи. Што се одбор за сузбијање заразе више труди, да се у вароши чистоћа што више одржи, у толико је општина постала лавина. Никаква се пажња не обраћа на чистоћу тргова; који су страховито прљави.

Овде се тачно извршује наредба о загревању кафана у одређено време. Интересантно је видети, како се свет око шест сати скупни пред кафанама и чека да се отвори. Тад се нагрне као у циркус. Нарочито се то дешава код „Шапчанина“, где је најбоље пиво. Ту настане права туча око пива. Јер је овде оскудица у пиву. Пиво можете добити само од 6—7 после тога рока више га нема, јер се разграба. Ако сте жељни пива, а сви морате да поручите одмах четири чаше, варешате пред себом на сто, па густирате и гледате како ваш сусед вага заубице, јер он није

ја хоћу, ти бар да живаш у срећној Бар ти — кад мени то већ није дано!

Ова песма је најтежи бол и највише одрицање! А као наставак тог бола, исказује у песми: „Као страсни коцкар“... свој удес:

Као страсни коцкар, махито и лудо Тражио сам срећу ал' је ва ме не била... Еј, коцкару јадни, ти, створење худо, Што је ниси прво тражио у себи!

Несрећан у љубави, и у старном животу без среће, — он је кроз песму пришао срцу милујинима других, који са социјалних недаћа пате; он их је топло пригрлио на своје измучене и крваве груди, храбрио их, тешио и плакао с њима; тај вечити бол човечанства исказује у једној, најдирљивијој песми: „Твој снн, мајко, плаче!“ — где између осталог каже:

„Плаче! Ал' не за то, што сам нема среће... Он никада није плакао за тебе! Његово су, мајко, патње много веће: Он плаче што чате и други са плаче!“

Тајна је наша у најдирљиву куту. На ду мот срца закопава лежи; Никома ништа неће бити знано; — Иди ја, ево, изама те на путу.

Нестор Жучић је Песник,

ФЕЉТОН

Нестор Жучић — Прока Јовкић као песник

— ИМПРЕСИЈА —

Једна снежна, сива песничка природа, али неусавршена по форми, и далеко од тога, као таквога и завршила је, пре но што је и требало, свој вулкански, еруптивни живот, то је губитак, ала не онај виши, у строго уметничком смислу, већ губитак у толико, у колико се нису остварили очекивања са кривиде нехармоничног друштва, удеса и времена у коме смо.

Прока Јовкић је био песник по срцу и души, осећањима; али ла то и форма покаже, да се уметничком формом уздигне изнад обичних свакодневних изражаја, обичне, ниже форме, којим обично пише, — није успео. То се огледа у „Кизијским песмама“, штампаној у Калифорнији, 1908. год., то се

јасно види и у потоњим збиркама, штампаним у Америци. Те песме, или боље, ти стихови су сиров, необрађен материјал где куца толо срце и душа, али свакодневност и простота изражаја фрапира: то су лепа песничка осећања у неуметним ритама, као леп човек у излазаном, похабаном, старом оделу. Виши читалац ће их читати са опраштањем и жаљењем, што највећаша свега што тражи, а што је мислио, да је могло да буде, да нису кривиде друштвене прилике у дес овог песника, чији је успех у томе једино, што је оставио за собом неколико бледих летежа, који би могла бити сјајна, да је наставио како је почео, и да га неочекивана смрт није омедала на томе узвишеном и трновитом путу. Кажем, обичне, ниже форме, којим обично пише, — није успео. То се огледа у „Кизијским песмама“, штампаној у Калифорнији, 1908. год., то се

и онда не могу и немају шта више да кажу, и ставу. И он, е био једна таква природа. Јер, посматрајући његове песме, које је писао у Србији, по доласку из Америке, нашао сам: да су оне мање песме по срцу и души, а више по форми, ма да и то увек — непотпуно. Пресађен из јелне стране друштвене средине нашој — у вапу, он се дуго колебао, и никако није могло оријентисао. Из сфере револуционарних и социјалних осећања трагике и беде живота, што је био извор његових сталних песничких мотива, неки наши литератори, пренели су га, свакако у племетој намери, у средину, која је са свим друго изискивала од оних који хоће да пишу, и осећају неодољиви инстинкт за то. Тако је о једно време заспао, и та неопређеност је врло фатално утицала на његово песничко стварање, што је сваки виши читалац са жалошћу осећао. Он је по-

кушавао, али никако није могао да се прилагоди тој форми и правцу певања код нас. И све песме, које је у Србији певао, носе печат нетегнутости, усилжавања, бледих и тамних потеза; то су „безбојне песме, писане више за форму, (што је одлика читавог једног реда наших, који пишу у стиху!), или бледе, писане више вежбе ради; и у тој борби прилагођавања (против своје природе,) која је била прожета све општим социјалним инстинктима), он је претрпео пораз, није успео, судећи по ономе што је дао, откако је овде, па до своје смрти. Шта би било доцније, да је остао у животу, није моје да говорим. Али, ако ми се допусти, да сме лије судим, ја ћу изразити (на супрот другима!) своје песничко мишљење: да оп, ма колико да је живео, већ би ништа боље (изузев по форми) дао, но што нам је дао у Америци. Тиме доводим у сагласност своју

ранију поставку, да јаке природе (јаче су од других!) у извесном периоду времена блесну, даду све, па се угасе, да се више никад не запалите. Удес је био Прока Јовкића, да је у томе периоду времена био недовољно културан, и да је дао мање но што је могао дати, да се је још дететом обрадовао у оном вишем уметничком смислу.

Прока Јовкић, песник човечанских мука и социјалне беде, није никако могао бити песник блазирности, љубавних пренамегања, ужих патриотских осећања, у рукама; није могао бити песник-слинар природних лепота и пејзажа (када је мука и беда крв сисала из његових груди!), описа свега онога што је далеко од беда, стварности и онога што свакодневно доживљајемо, за шта су га и довели овде, у Србију извесни наши литератори, а чиме су учинили и несвесно једну неправду и неопростиву по-

грешку према њему. То је исто, као кад би једну белу куку у Америке пренели на Север и обратно. Она мора да усахне. Јер у првом младичком добу он је у поднебљу Америке писоцао и унио у себе све тамошње, и то је остао, и то се није могло изменити никаквом школом и Универзитетима. Прока Јовкић је доказ тога.

То је моја импресија о њему.

Иначе, и као приватан човек, Прока Јовкић је био — весела душа. Он је љубио али није био — љубљен. У песми: „На раставку“ он то овако каже овој кој је волео:

добно, пошто се одлучио. Према одлуци одбора за сузбијање заразе, од 1 јуна кафане ће бити преко целог дана, и до 12 сати ноћу отворене.

Овде се увелико врши пелцовање становништва противу колере. Али на жалост грађанство се не одазива како би требало, ма да има пред очима предстојећу опасност. Кроз дан-два отпочеће по квартовима пелцовање деце противу богиња.

Овде имамо два корзоа: Обреновићевом улицом и на бедему поред Нишаве. Овај други је мало живљи и бојатији у шетачима. Шетате се до 10—11 сати увече. Под благом бледо жутом светлошћу месеца, уз весело шумење вала брзе Нишаве, а у свежој и дубокој трави многи заљубљени пар ужива у природи. О свету, који шета, писаћу вам нарочито.

Овдашњу мојотонију која нас је све обузела, прекинућа позориште „Трифковић.“ Пошто је у Нишу за-

раза спала на минимум, одбор за сузбијање заразе, одобрио је продужење рада повла. позоришту „Трифковић.“ Прва представа ће бити предлог идућег месеца.

Уметнички концерат који је требао да се одржи прошле недеље, одржаће се у суботу и у недељу, у хотелу Европа. Припреме се увелико чине. Дифранко је узео на себе да спреми бифе. Програм је у неколико изменењен. Хор заробљеника неће певати. Имајући пред собом циљ ових концерата надати се да ће бити одлично посећен.

Захваљујући енергичном раду г. Васе Лазаревића, нишка полиција је добро организована. Само се од пре неколико дана примећују неке ситније крађе, што је знак да је Ниш прелуно беспосличара. Надамо се да ће полиција успети да стане на пут тим крађама, и да ће ухватити те ситне допове и беспосличаре.

Нотмус Маске.

У Чаталци

— Груписање турске војске —

БУКУРЕШТ, 30 маја.

Из Цариграда саопштавају, да је по наредби Фох дер Голца на Чаталци сконцентрисано много турске војске. Рачуна се да до сада на Чаталци око 200.000 војника.

У Дарданелима

— Окупирана грчка острва. —

СОЛУН, 30 маја

Саопштавају са Мателене, да је савезничка флота окупирали група острва Москових, која припада Грчкој. На протест грчке владе командант савезничке флоте је изјавио да је окупација привремена и да ће окупирани острва служити само као операциона база ратних операцијама против Смирне.

Аустро-талијански рат

— 200.000 добровољаца —

РИМ, 30 маја.

Према званичним подацима, до сада је пријављено око 200.000 хиљада добровољаца. Сви се они већ налазе у борбеној линији. Велики број добровољаца долази сваког дана преко Швајцарске, Шпаније и Грчке из иностранства.

— Завршена мобилизација —

РИМ, 30 маја

Талијанска мобилизација је завршена. Одзив је био необично одушевљен и већ трећег дана готово је це-

локупна талијанска снага била под заставом. У свима местима где су војници примали оружје и муницију долазило је до одушевљених манифестација.

— Аустријане турске против Италије. —

РИМ, 30 маја.

Према податцима из Женева аустро-угарска врховна команда је избацила према Италији 650 хиљада војника са 70 батерија.

— Дводанаšња губитци —

ЖЕНЕВА, 30 маја.

Иако се крије, ипак се

и ја га волим. Прока Јовкић није песник! У оба случаја ја плачем над првим човеком, који је живео и умро у њему! Јер ми ћемо увек имати више правах песника — него правах људи! Ово је друго потребно је за будућност Човечанства.

Кушевца, 1915. год.
Мил. К. Николић — Расински.

Опростити ми роде

Матере немам, да је сада молим, Њене су давно иструнуле кости Ти си ми мајка, тебе само волим Мој мили роде данас ми опрости!

Матер сам ми'о клела ме је милом Највећом клетвом и светињом мојом, Кад бојне трубе зачику Јеком, И земља децом нахрани се твојом.

Да будем прав у редове мушке, У смрт и пак'о... На душмане крие,

Ма стрепећ' никуда од мача ни пушке, Ни овог ко ти на срећу наспре,

Пукови иду и труба трешти, Ах, где сам тужан? Зар без идеала...

Кад твоја слава по свијету блешти; — У „земљи злата“, земљи капитала!

Савјест ме гризе, колеба и мучи Предамном жртве ничу к'о срене, К'о да ме свака презире и бручи Што у бој нисам и што чувам жене...

Судбу сам клео, преклињао Бога,

К'о дете плак'о и ридео овде, Желан, прежељан заграјаја твога, Куни, некуни... Опростити ми роде!

Мисли

Људи су један за другог створени на овом свету. Зато их проучавај или трпи.

Аурелије.
Човек не треба да се тужи на време. Великo време је рђаво. Па добро. Зар он није зато на свету да га поправи. Најлаж.

савнаје да досадашњи губитци аустријски износи 2400 војника који су погинули и 3000 рањених. Међу овима се налази и око 70 официра.

— 20-дневни ратни плен —

РИМ, 30 маја.

Италијанска војска је до сада са успехом оперисала у три разна правца у Триенту, Корни-и и Фриули. На фронту Триент талијанска је војска показала највећу живост и успела је да нанесе озбиљне губитке аустријским трупама, које су се пред много слабијим талијанским одељењима повлачиле.

Из берлинског суда

„Милосрдна оостра“ — лепош

Под тим насловом доноси познати берлин. дневни лист „Берлинер Тагеблат“ у својој сталној рубрици из суда једно интересантно суђење.

Извесна Елза Пфефер у униформи милосрдне сестре извршила је у Берлину неколико крађа, користећи се поверењем које се указује милосрдним сестрама. Олтужена чини врло безазлен утисак, на ипак зато има за собом читав регистар разноврсних крађа и превара. Она изјављује да је униформу милосрдне сестре носила само из љубави према томе позиву, представљајући се као „сестра Ерика“. Први свој покушај извршила је над једном швабом. Својим подесним разлагањем привела је ову да ступи у ред милосрдних сестара и једнога дана шваба спакује своје ствари и пође коњима у друштво „сестре Ерике“ у болницу Св. Марије Викторије. Кад су били пред једном негоспратном кућом „сестра Ерика“ умоли шваљу да однесе пружено јој писмо према адреси на пети спрат дотичне куће, а она ће је чекати у колима. Шваба прими необично радо јупућену јој молбу, али кад се вратила ва улику кола са „милосрдном сестром“ и њеним кофером беху изчезла. Шваба је имала у коферу поред хаљина и приличну суму уштеђеног новца.

Неколико дана донајас ирдузела је „сестра Ерика“ нову екскурзију свога спорта. Почела је да обилази празне меблиране собе под изговором да исте тражи за рањене официре. Извршила је масу ситних крађа, међу којима је најинтересантнија крађа скоупченог манвила удове једног светника. Својом побожном наивношћу успела је толико да придобије за себе стару саветникову, представљајући се као кћи пуковника Келна, чија су два сина поновна на војшту после пребољих тешких рана, да јој је ово, како је киша изненадно почела да пада, понудила свој скоупчени регенмант. Наравно, да саветниковица исти више није видела.

Сопственици једног пансионата, док је код ње била „сестра Ерика“ да преговара о пријему неколико официра, изненадно је јако позлило. Милосрдна сестра се брзо досети и предложи госпоњи један свој необично повољно дејствујући специјалитет. Госпоња радо при-

погрешно је мислити, да је сваки народ способан да се сваком уставом служи. Све установе, а нарочито политичке јесу производ једне расе, једног народа и културе!

Дон Стурат.

Праведно срце — тражи бојанства.

Русо.

Сматрај сваки дан као засебан живот.

Има свега две осовине око које се обрће нео свет: љубав и — новац.

Анатол Франс.

Ј. К. Дулетих

Потребан

колоњалној бакарској и магарацској радњи

Радојице Старчевића код Седма Кућа

један старији помоћник са добрим препорукама. Првенство имају који су добро писмени. Може одмах ступити.

3-3

ста и „сестра Ерика“ отрча до оближње апотеке и донесе извесну течност, после чије је употребе сопственица лансоната пала у друг сан. За то време се милосрдна сестра постарала да из писаног стола и госпоњиног ципног новчаника покупи сав новац и све драгоцености, које су се налазиле у соби у укупној вредности око 3000 марака. Али на њено непријатно изненађење ускоро после крађе беше ухваћена при продаји ствари и сопственица пансионата имала је срећу да све ствари осим новца добије натраг.

Пред судом се правдала „сестра Ерика“ да пати од клептоманије. На жалост у томе није успела. Осуђена је на две године затвора према § 51 казненог закона

Зор.

Цепелин

— Резултат 10 цепелина који су уништени —

Италијански часопис „Rivista Marittima“, доноси веома занимљиву таблицу из које се види успех германских ваздушних лаја од 6 фебруара па до пре месец дана. Тако на западном фронту била су 10 цепелина, који су веома интензивно радили. За време од три месеца тих десет цепелина почели су овај успех. Сваки Цепелин понаособ бацао је просечно по сто бомби, које су убиле преко 1.000 људи а рањили око 700. Штегу коју су причинили износи око 2 милиона франака. Међутим, три цепелина су оштећена и један се једва доукао до Луксенбурга где је пао, а два су уништена и пала су на острво Фано.

Према званичним подацима ова три Цепелина бацила су 180 бомби, убиле су око 120 људи, а 86 их је рањено. Штега, коју су причинили износи 170.000 франака.

Женски свет

— Комбинована мода —

У много којечему рат је донео — и то овај данашњи рат — колосалних измена. Измене су потенциране обзирима, околностима, потребама и најзад немогућношћу, злобном немогућношћу, да живот спроведе своје факторе на онај начин, како је то вршено у оне мирне сада већ заборављене дане. Један део измена је донео битне штете, други, истина мања, истинских и двосмислено користи. У ове последње спада и данашња женска мода.

До крајности отежана комуникациона средства учинила су да је иностранни живот трговине — ту рачунам извоз и увоз достигао свој минимум. Роба, која нема никаквих додирца са неопходним животним намирницама, апсолутно нема приступа у нашу земљу. И на рачун тога велики број сваковрских трговаца најревносније и под најповољнијим условима испразнио је своје рафове.

Појтећи уличицом кнеза Михајла, заварите кроз луксузна окна у трговачке излоге и ви ћете се изненадити: они су или празни и прашњави или шарени у свих седам боја и свих до сада постојећих фазона. И ја са нестрпљењем очекујем да једног дана видим у њима и кринолине из времена Луја IV.

И да ли је онда чудо што је код нашег женског света створена прва српска мода комбинованог система. Шешери и велики и мали, са и без пера: ципеле до те Бог сачува: оне су или неколико пута крпљене или ћете на најотменијој дами видети ципелу која је једино створена на полунагу ногу жене из полусвета, из шантана, из орфеума. Чувена танго-ципела изкључиво за танго-костим при игрању танго-валцера — то је најчешћа појава на ратном корзоу. Са чарапама, тим најосетљивијим женским украшајем стоји још горе: Црна и кестењава боја, те две најомиленије и најподесније — изчезле су из трговина. Оне се сада подштрикавају са роза и крем фулом, или се у крајњем случају остављају и замењују најодарајнијим бојама. Костими, сукње и летње блузе још нису достигле своју кулминацију изпражњења. Кад и то наступи онда ће јачајемо у корзо да замире, а бољичарке ће да буду и оне које о томе никад ни сивале нису.

Претплата на „Стражи“ 1 динар месечно.

ИЗ РОВА

— Наш ескадрон трубач —

Из добре домаћинске куће у селу Такову (ср. тамна, округ ваљевски) трубач Димитрије Велимировић уживао је код целог ескадрона глас доброд и отреситог војника. Поштен, умешан и вредан нарочито код официра је био омиљен. А и он им се усрдно одуживао. Носио је на своје коњу аустријски ранац и у њему прибор за чај и кафу, шећер и све што је уз то потребно, и кувао им за цело време операције чај и кафу. Свеже и чисте воде увек се код њега нађе и сваког у-служи њоме. Од своје трубе није за цело време скоро никде правно употребу и после два рата олупана, овога рата коњу је био сну згњечено, тако да је била право ругло на његовом лепом и добро урањеном коњу. Често је молио командира да је замени карабином, пошто не ваља, а и не треба, али овај му није то дозвољавао. Желео је да и он учествује бар у овоме рату који захтева снагу сваког појединца са карабином у руци. Али његова жеља и остала је само жеља. Нарочито је после пада његовог села у непријатељске руке понављао ту своју жељу и често, замишљен, говорио: „Та шта вреди овако одступати забадава, да нам ове рје опустоше сву Србију, да их дочекамо, па или да изгинемо сви или да их најуримо од куда су и дошли.“

Други ескадрон био је на Чамским њивама (код села Сибилице) у оно време кад је српска војска на целом фронту прешла у офанзиву. Знало се већ за пораз непријатеља на нашем левом крилу и ми смо очекивали сваки час заповест за кретање напред. У томе чекању наиђе једног дана једна непријатељска официрска патрола у правцу Чамских њива. Приметивши је благовремено хтели смо је пустиће ближе, али користећи се голим тереном на коме смо били приметни нас и врати се назад. У томе враћању отворимо на њу ватру. И трубач се наједаред нађе ту донео је био неко наређење од командира па је застао да види шта ћемо урадити са овом патролом. Узе и он карабин и једног војника, прекрсти се и рече: „Дај Боже, да се од овога часа наш душманин не заустави никде у нашој лепој земљи све до Дрине и Савае.“ И заиста од тога дана крену смо се и не стадо смо докле не заузесмо и Београд, те тако очистисмо целу земљу од непријатеља.

Кроз нашу леу прстоницу разигравао је идући на челу ескадрона за командиром, свога гојног врачича и наш трубач. Повојно се тога тренутка и он што је Србин, а радовао се што је доживео овај знаменит тренутак. Дично се сада новом аустријском трубом са великим прно-жутим кићанкама окупило, што ју је при одступању нашао и чувао је као очи у глави, да би је почео кући за успојсму по свршетку рата. Укантиновали смо се око Тркалишта. Трубач је већ у својој улози нашао стан за официре. У јутру поранио да наложи пећ у соби где је спавао командир и један водник. У соби полуштама те види и да не лачи свећу. Официри су разговарали лешкарени и приметивши да се пећ прилично пуши запитају га шта то ради: „Пуши се ваљда, мало док се не загреје“, одговори трубач и изађе напоље по дрва. Димило се све више и више. Командир у чулу диже главу и погледа у пећ. Из горњих вратаоца, која су затварала оно место на пећи где се може да подгреје кафа и где београдска деца обично пеку кестене, куљаје дим и лизао пламен. Трубач је у месту у пећи наложио ту ватру. Зовнемо га и док смо му се слатко смејали он је преносио ватру у пећ смејућ се и сам гунђајући: „Откуд ја знам да имају двоја врата, а у мраку нисам видео. Какве су ово фуруне.“

Рашка пошта

Молим сваког оног, ко би знао где се налази Михајло Крњатовић, подаредник музикант, да јави на адресу: Михајлу Костићу, типографу Космајска улица број 22.

Последње вести

Турска и Бугарска

— Турска протерује Бугаре —

СОФИЈА, 30 маја.

У овдашњим политичким круговима кружи вест да је између цариградске владе и софијске владе дошло до неспоразума, која је веома озбиљне природе.

На предлог врховне команде порта је наредила свом становништву бугарске народности да се у року од 24 часова исели из околине Једрена. Велики бој пак, Бугара, који су се з текли у Једрену и околини протерани су у Бугарску. Бугарски посланик по налогу своје владе отишао је на порту и протестовао. Велики везир му је изјавио да су те мере предузете на захтев команданта тракијске војске.

БОРКО.

Крунски Савет

— Саветовања у двору —

СОФИЈА, 30. маја

Данас пре подне краљ је позвао у двор др. Радославова и са њиме је дуго конференсао.

У владајућим круговима лансира вест, да је краљ са Радославом утврдио програм за седницу Крунског Савета која ће се одржати сутра по подне у краљевском дворцу.

Овој седници придају решавајући карактер, и на њој ће се одлучити да ли ће Бугарска прићи Силама из Споразума или Салама из Савеза.

Говори се, да ће краљ у току сутрашњег дана, пре седнице одржати конференцију са шефовима свих парламентарних странака као и са истакнутијим политичарима.

БОРКО.

Туча на Порти

— Сукоб између Енвера и Великог Везира —

БУКУРЕШТ, 30 маја.

Саопштавају из Цариграда да је на једној мианстарској седници дошло до озбиљног сукоба између Енвера и Великог Везира. Енвер је пребао Везиру да хоће да уништи Турску својом агитацијом за сепаратан мир. Међутим, Велики му је Везир на ово одговорио, да је он до сада радио само онако, како су наикввали интересе турске империје, и никада се није поводио за авантурама.

На ове речи Великог Везира Енвер је тргао револвер и хтео је да пуца, али су га у томе омеља Талат беј, и Џемал беј, министар морине.

ЈОН.

Краљеве речи

— Негодовање у Румунији —

СОФИЈА, 30. маја.

Из Букурешта јављају, да је изјава краља Фердинанда Филипеску, да он као Немац не може да ратује против Немачке, изазвало сљано негодовање међу румунима. Миганг, који је Национална Лига савала за недељу, забранила је полиција. Председништво Лиге уложило је протест код владе али дозвола се није могла добити.

Филипеску је упутно отворено писмо Братијану и целој влади, и тражи да се ограда од краљеве изјаве и да одступи са управе земље, ако краљ не учини другу изјаву.

Миле; директор „Адеверула“ написао је у своје листу чланак у коме тражи да влада натера Круну, да да задовољење румунском народу, који је Крунином изјавом увређен. Ако влада не успе да придобије Круну за задовољење, њима је дужност да одступе, јер то захтева цео румунски народ, чији је влада председник.

У политичким се круговима држи да је политичка ситуација веома озбиљна. Владин орган ништа не пише поводом овога. Међутим, полувластички „Винторул“ доноси чланак, у коме се вели да изјава краљева не знача истовремено и изјаву владину!

У двору је одржана министарска седница. Предмет решавања, држи се у највећој тајности. Ипак се држи као сигурно да ће влада изићи са каквом изјавом!

БОРКО.

ПОТУЧЕНА ВОЈСКА

Потучена војска мртва лежи, рлови се небом вију, Од грозоте и кожа се жежи, Оци, мајке суве лију.

На подгорју испод Цера плава Љути бојак где се био, Хиљадама лежи мртвих глава: Мађар, Немац, Словак чио.

Мушке снаге, гарних наусница, Тек за живот, што су стале, Тамне очи, појугела лица На бојишту ту су пале.

Кука мајка као кукавица, За јединцем, јадна, тужи, Сеја вија као ластавица, Милог брала већ не служи.

Седи отац свог првенца жали, Изнемогли деда прао,

На колена пред иконом стали, И Богу је вишењем жао,

Мађарице првим се замише, А девица још нејака Хранитеље своје погубише, Тужна поста кућа свака.

А браћа су на бојноме полу, Охоли Виљем их прати, Док Словене мрске не покољу Нико жив да се не врати.

Али судба никада не бежи, По усуду испод Цера Бесарева сила мртва лежи, Реком тече крвца врела.

То је воља два охоло цара, Виљемом се први човек зове, Годинама лаце кује, ствара Да народе све окове.

Ал' му судба горке дане ниже, На сјајноме царском трону

Неронова слава нега стиже, Јер у људску крв потогу.

И још ће се многа крв да лије Док Тевтонци Славље гуше, У њих правда под топузом крије, Имовину туђу руше.

Петко Николић учитељ.

ДНЕВНИК ЈЕДНОГ КОМИТЕ

— иже д. с. л. —

У први сумрак зајосмо у борову шуму и ускоро смо на Калуђерским Барама. Ту код механе — никакве друге куће вије било — удорисмо се. Ту сам имао и једну непријатност. Ухватила ме је за кратко време несвест, јер сам био гладан — део дан нашта нисам јео — и друго што сам се нагло разладио. То је брзо прошло, нарочито кад попих још чашу млека. Овде је се тесала грађа за Прометну Банку, те је дрва и изерја било доста. Наклозили смо ватре око којих ћемо спазати. Био сам врло уморан, спавало ми се, хтео сам спавати и опет нисам спавао. Неке буве бесно су кидисале на мене и мира ми нису дале целу ноћ. А по тромом шетању по лешима и трудима могао сам закључити, да ће ту бити и по која вашка. Првом

агодном прилаком мораћу то испитати. 29. јули. Ујутру даље. Предео је сада већ питомији. Шуме са благим удљивама и потоцима. Ваздух марише на чисто и зараво и олет нека празнична тишина, обавијена као неким велом туге. Видело се, да је ту некада било људи којим су сача сви у војсци, да бране ову даљину њима тако сраслу за срце. И збиља, за ове се људе може рећи да истински бране своје огњиште. У 10 ч. одмор у једној малој шумици сред великог пропланка. Овде сам

нашао доста јагода; које су тако доцкан стизале због сурове климе. Како је овде лепи! Већ смо дубоко зашлау Тару. У 2 ч. побосмо даље. Зашли смо у једну букову шуму и почели се спуштати низ брдо. Чудновато је да су готово све жиле биле изнад земље, што нам је добро дошло, јер је земља била клизгава и влажна, те смо се често омицали. Затим опет неком равницом и онда — страшна низбрдница. Сам камен, јер је вода сву зегњу одела. Морали смо се спуштати врло опремно, ослањајући

се на пушку, а почешће и руком. Камене је са једном трчало низ брдо едурнуто нашим ногама. Ноге су мадаксавале, крутиле се, клепале, као да смо штрулирани. Морали смо често застајкивати да преданемо и да се одморимо. Зај нам је капао са чела, а језик се лепо. И кава смо најзад лали у долини, попадали смо око потока и пили смо, пили, не водећи на о чему рачуна.

— Наставиће се. —
Стража прима ОГЛАСЕ по наумеренијој цени.

ЖЕНСКИ ШЕШИРИ ПО СПУШТЕНОЈ ЦЕНИ

Пошто је сезона на измаку, објављујем да ћу све врсте Женских Шешира као и празних модела про- давати по спуштеној цени

ЈЕЛЕНА МИЛКИЋ — Модискиња — Београд.

Готова је књига:
ДАНАШЊА БУГАРСКА И ЊЕНЕ ПРЕТРАСИЈЕ
МАРИЈА ВЕРТАС

СА СЛЕДЕЋОМ САДРЖИНОМ:
ПРЕГОВОР — УВОД — ИСТОРИЈА ЈЕ ЈУНА — УГОВОРИ ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И БУГАРСKE ИВУГАРСKE И ГРЧКЕ (обавиљена з текстом) — ЈЕДАН ОСВРТ НА ЈЕ. ЈУНИ — ПОСЛЕ СЛОМА — БУГАРИ И МАКЕДОНИЈА — ПРИБЛИЖАВАЊЕ СРБСКО-ТУРСКИ ОВРАТНИ О УСТАНОВЉЕЊУ БУГАРСKE ЕГЗАРХИЈЕ

Књига је рађена по документима, од којих су многа и текстуално у целини наведена.

ЦЕНА ЈЕ КЊИЖИ КОЈА ИМА ВИШЕ ОД 20 ЦИЛЛАНИХ ТАБАКА Дин. 3.50

Ко нам испод у напред поштом, добија исту о илукм тропку, а ко поручи више од пет примерака, добија ишести примерак бесплатно. Књижарина за сто.

ПОРУЧБИНЕ ПРИМА
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА — БЕОГРАД
Б. КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛ. БР. 1.

Свежа салама
Да је ближе купцима пренета је цела партија са Клавнице — код ГИШИШЕ АНДРЕЈЕВИЋА и БРАТА Варош Капија, Београд. Продаја по фабричкој цени. Треба м кочијаша да је писмен. Ступица може одмах.

162 3-10

Салдука мртвачких
Има готових свију сорти код **ТИШЛЕРА РАКЕ**
Балканска улица бр. 49. (Краљева пивара) код ЗНАТНОГ КРЕТА — БЕОГРАД

101 14-15

Чича панта КОСТИЋ
код „**Арапина**“
МАКЕДОНСКА УЛИЦА

преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0-30 кригла 0-40 дин.) велики избор природног пића, нарочито македонско вино и шумадијска шљивовица и српских меалдука.

УСЛУГА БРЗА И ТАЧНА

154 3-3

Са вечитим болом у души извештавамо сроднике, пријатеље и познанике да је наш мили син јединац брат и шурак

Михаило Мика В. Јовановић
обућар из Куршумлија а војник II чете II бат. III веш. пука.

после петнајесто дневног боловања од пегазот тифуса испустио своју намучену душу 1. маја ове год. у Младеновцу а у свету своје младости у 27 години.

И ако слоњени тугом и болом ипак неможемо попустити да овом приликом не одамо топлу благодарност Николи Недељковићу сестинику, који тинодејствоваше при опелу нашег милиог покојника.

Куршумлија, 17. маја 1915. год.

Вечито Омалошћени:
Мати: Варвара; сестре: Христина, Лена, Спасенија, Милка и Јулијана; уја: Марта; зетови: Тома и Раденко са осталом породицом.

149 3-3

ПОДРУМ „ВЕНТАР“
ВИНАРСКА РАДЊА НИК. ДИМИЋА ОТВОРЕН ЈЕ и препоручује своја позната пића Београђанима. Нарочито препоручује **СТАРО ЦРНО ВИНО** добро очувано за болеснике и слабумаве Краља Милана улица бр. 32 (Дома Анжера). 144,3-10

Српско Трговачко Друштво А. Д.
Београд

Има на стоваришту у Београду већу партију плугова, жетелица, сејалица, ручних и сточних вршлица и гепола.

Цене умерене. — Услови повољни

153-3-5 УПРАВА.

Пре 4 месеца, као војни обвезник, преминуо је и оставио своје кости далеко од својих милих и драгих, наш никад незаборављени јединац син, брат и супруг

Радомир Р. Ражичић
трг. из Параћина

Још не утресмо сузе жалоснице, а судбина хтеде, да 16-ог тек. м-ца напрасно умре, у својој 55 години, и наш добри, нежни и никад непрежањени супруг, отац, брат, свекар, шурак, вет, таст и дед

Руску Црну Мас
за кожни обућу и све кожане предмете има **ФАБРИКА**
Димитрија Ђорића
у Београду

и исту препоручује приватним и војним установама. Мас је у плеханим кутујама од 5 и 10 кило. Цена је 10 кило 250 дин. Ствариште Д. М. Ђорића — Кнежев Симеоник. 151 3-10

Француска Српска Банка
извештава публици да је се преселила у згради хотел „ЕВРОПЕ“, као и да је каса отворена.

Пре подне од 9-30 до 12 часова
По подне од 3 до 4 часа

пресвиснувши од туге за својим јединцем Радомиром, који му беше сва нада и утеха.

Тело драгог нам покојника погребено је 17-ог тек. м-ца.

Тужним срцем јављајући родбини и пријатељима за овај наш превелики и ненакнадни губитак, сматрамо за свету дужност срдечно захваљити многобројном свештенству, које при опелу чинодејствоваше и небројеном грађанству обојега пола, које покојника до вечне му куће испрати.

Нарочиту захвалност изјављујемо г. Станку Петковићу трг. орд., који се је неуморно постао око спреме за погреб и за све време нас тешио и храбрио.

Не мањ захваљујемо и г. Милошу Данићу шефу орд. жељез. ст. узде, чимјим смо заузимањем на време добили метални сук из Ниша.

Сродници и пријатељи са страве, који нам телефоном и писмима изјавише саучешће, нека такође приме нашу благодарност.

Параћин, 20 маја 1915 год.

Рибарска Бања
СТАНИЦА ЂУНИС

Бањска сезона одпочела је. — Купатила раде, такође и гостионице I и II реда, које су снабдевене добром храном и пићем.

У бањи има у свако доба довољан број соба са и без намештаја на послугом, на расположење посетиоцима.

На железничкој станици у Ђунису има кола за превоз посетиоца до бање.

Здравствене прилике и чистоћа у бањи су одличне.

152 3-4

КАЛУПЕ ОДАНЧАРСКЕ
СВЕ ВЕЛИЧИНЕ
и
НАНУЛЕ
израђује
РАДИОНИЦА КАЛУПА
Фердинанда Хуберта
ЈАГОДИНА
ДО ГВОЗДЕНОГ МОСТА

160 3-5

ДО ГРОБЉА УЦВЕЉЕНИ и ОЖАЛОШЋЕНИ:
Супруга: Савета: кћери: Дана, Јела и Видосава; сестра: Дафина; снаха: Драга; шурак: Влајко; зетови: Димитрије, Таса и Никола; унук Зорка и Јевросима и остала родбина.

163 2-3

Једина Књижара
чији је сопственик у рову

КОСТЕ В. ИЛИЋА

прима поручбине за сав канцеларски прибор.

157 2-10